

Темір ауданы бойынша коммуналдық қалдықтардың түзілу және жинақталу нормаларын есептеудің қағидаларын бекіту туралы

Ақтөбе облысы Темір ауданы әкімдігінің 2023 жылғы 21 сәуірдегі № 70 қаулысы

Қазақстан Республикасы Экологиялық кодексінің 365-бабы 4-тармағының 6) тармақшасына сәйкес, Темір ауданы әкімдігі ҚАУЛЫ ЕТЕДІ:

1. Темір ауданы бойынша коммуналдық қалдықтардың түзілу және жинақталу нормаларын есептеудің Қағидалары осы қаулының қосымшасына сәйкес бекітілсін.
2. Осы қаулы алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.

Темір ауданының әкімі

С. Аманбаев

Темір ауданы әкімдігінің 2023 жылғы
21 сәуірдегі № 70 қаулысына қосымша

Темір ауданында коммуналдық қалдықтардың түзілу және жинақталу нормаларын есептеудің қағидалары

1. Жалпы ережелер

1. Осы Коммуналдық қалдықтардың түзілу және жинақталу нормаларын есептеудің қағидалары (бұдан әрі – Қағидалар) Қазақстан Республикасының Экология кодексінің 365-бабы 4-тармағының 6) тармақшасына және Қазақстан Республикасы Экология, геология және табиғи ресурстар министрінің 2021 жылғы 1 қыркүйектегі № 347 бүйрығымен (нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 24212 болып тіркелген) бекітілген коммуналдық қалдықтардың түзілу және жинақталу нормаларын есептеудің үлгілік қағидаларына сәйкес өзірленді және коммуналдық қалдықтардың түзілу және жинақталу нормаларын есептеудің тәртібін айқындайды.

2. Коммуналдық қалдықтар деп мынадай тұтыну қалдықтары түсініледі:

1) өзгелермен қатар қағаз бен картонды, шыныны, металдарды, пластмассаны, органикалық қалдықтарды, сүректі, тоқыманы, қаптаманы, пайдаланылған электр және электрондық жабдықтарды, батареялар мен аккумуляторларды қоса алғанда, үй шаруашылықтарының аралас қалдықтары мен бөлек жиналған қалдықтары;

2) егер аралас қалдықтар және басқа көздерден бөлек жиналған қалдықтар өзінің сипаты мен құрамы бойынша үй шаруашылықтарының қалдықтарына ұксас болса, осындай қалдықтар.

Коммуналдық қалдықтарға өндіріс, ауыл шаруашылығы, орман шаруашылығы, балық аулау, септиктер мен көріз желілері, сондай-ақ сарқынды судың тұнбасын қоса алғанда, тазарту құрылыштары қалдықтары, пайдаланудан шығып қалған көлік құралдары немесе құрылыш қалдықтары кірмейді.

Тұтыну қалдықтарына адамның тыныс-тіршілік әрекеті нәтижесінде түзілген қалдықтар, өзінің тұтыну қасиеттерін толық немесе ішінәра жоғалтқан өнімдер және (немесе) бұйымдар, олардың қаптамасы және агрегаттың жай-күйіне қарамастан жарамдылық не пайдалану мерзімі біткен, сондай-ақ меншік иесі өз бетінше физикалық түрде құтылған не тұтыну қалдықтарының қатарына құжатпен аударған өзге де заттар немесе олардың қалдықтары жатады.

3. Коммуналдық қалдықтардың қауіпті құрауыштары (электрондық және электр жабдықтар, құрамында сынап бар қалдықтар, батарейкалар, аккумуляторлар және өзге де қауіпті құрамдастар) бөлек жиналуға және арнайы бейімделген кәсіпорындарға қалпына келтіруге берілуге тиіс.

2. Коммуналдық қалдықтардың түзілу және жинақталу нормаларын есептеу тәртібі

4. Коммуналдық қалдықтардың түзілу және жинақталу нормалары тұрғын үй қорының барлық объектілері, тұрғын емес үй-жайлар үшін жеке-жеке белгіленеді.

5. Коммуналдық қалдықтардың түзілу және жинақталу нормалары осы Қағидаларға 1-қосымшаға сәйкес тұрғын үй қорының барлық объектілері үшін және тұрғын емес үй-жайлар бойынша анықталады.

6. Коммуналдық қалдықтардың түзілу және жинақталу нормалары кейіннен есептік бірлікке жинақталу көлемін кейін есептей отырып, заттай өлшеу жүргізу жолымен анықталады.

7. Заттай өлшеулер жүргізу үшін көріктендіру әртүрлі деңгейі бар екі үлгідегі тұрғын үй қорының объектілері бөлінеді:

1) тұтынушыларға коммуналдық қызметтерді ұсыну үшін пайдаланылатын үйішілік инженерлік коммуникациялары мен жабдықтары бар жайлы тұрғын үй;

2) тұтынушыларға коммуналдық қызмет көрсету үшін пайдаланылатын үйішілік инженерлік коммуникациялары мен жабдықтары жоқ жайлы емес тұрғын үй.

8. Халықтан түзілетін коммуналдық қалдықтардың түзілу және жинақталу нормаларын айқындау үшін тұрғын халықтың мынадай саны бар учаскелер бөлінеді:

тұрғындарының саны 300 мың адамға дейінгі елді мекендерде учаскелер абаттандырудың әрбір түрі бойынша тұрғындардың жалпы санының 2%-ын қамти отырып таңдалады;

халықтың саны 300-ден 500 мың адамға дейінгі елді мекендерде – 1 %;

тұрғындарының саны 500 мың адамнан асатын елді мекендерде – 0,5% (оның ішінде жайлы емес сектор бойынша кемінде 500 адам).

9. Таңдал алғынған объектілерде өлшеу жүргізу алдында Темір ауданының әкімдігі коммуналдық қалдықтарды жинау мен шығаруды жүзеге асыратын ұйымдармен бірлесіп, осы Қағидаларға 2-қосымшаға сәйкес нысандар бойынша тұрғын қоры мен тұрғын емес үй-жайлардың коммуналдық паспортын жасайды.

10. Тұзілген және жинақталған коммуналдық қалдықтардың массасы мен көлемін анықтау үшін өлшеу сыйфыши мен салмақ өлшеу жабдығы пайдаланылады.

11. Өлшеу алдында контейнердегі қалдықтар коммуналдық қалдықтарды жинау мен шығаруды жүзеге асыратын ұйыммен тәсестіріледі және өлшеу сыйфышиның көмегімен қалдықтардың көлемі анықталады.

12. Жинақталған қалдықтардың массасы толтырылған контейнерлерді өлшеу және коммуналдық қалдықтарды жинау мен шығаруды жүзеге асыратын ұйымның бос контейнердің массасын одан әрі шегеру жолымен айқындалады.

13. Бір участкеде тұзілген және жинақталған қалдықтардың жалпы көлемі арнағы техниканың (қоқыс тасығыштың) шанағын толтырған және басқа участкелерден қоқысты тиесін мүмкін болмаған кезде, қалдықтардың массасын қоқыс тиелген және бос машиналарды автомобиль таразысында өлшеу жолымен анықтауға жол беріледі.

14. Тұзілген және жинақталған қалдықтардың массасы мен көлемі жөніндегі деректерді Темір ауданының әкімдігі Қағидаларға 3-қосымшаға сәйкес нысан бойынша бастапқы жазба бланкісіне енгізеді.

15. Өлшеу бойынша бастапқы материалдарды өндегеннен кейін әрбір объектінің алынған деректері (массасы, көлемі) аптаңында күндері бойынша қосылады және Темір ауданының әкімдігі Қағидаларға 4-қосымшаға сәйкес нысан бойынша коммуналдық қалдықтардың тұзілуі мен жинақталуының жиынтық маусымдық ведомосына енгізеді.

16. Маусымдық өлшеулер жүргізілгеннен кейін осы Қағидаларға 5-қосымшаға сәйкес нысан бойынша коммуналдық қалдықтардың тұзілуі мен жинақталуының жиынтық жылдық ведомосына деректерді (масса, көлем) енгізеді.

17. Белгілі бір объекті бойынша өлшеу болжанып отырған коммуналдық қалдықтарды жинағанда басқа объектілердің коммуналдық қалдықтары араласып кетпеуге.

18. Қалдықтардың жинақталуын анықтаған кезде бірдей сыйымдылықтағы стандартты контейнерлер пайдаланылады. Қалдықтарды барынша толық есепке алу және біркелкі емес тұзілу мен жинақталу коэффициентін анықтауға қосымша контейнерлер орнату көзделеді, оларды орнату қажеттілігі мен олардың саны тандап алынған участкелерді тексерген кезде нақтыланады.

Барлық контейнерлер толығымен тазалануы керек:

- 1) күн сайын әкету кезінде – өлшеу басталғанға дейін бір тәулік бұрын;
- 2) кесте бойынша әкету кезінде күн сайын – кесте бойынша әкетудің соңғы күні өлшеу аптасының алдында.

19. Өлшеу басталғанға дейін бір тәулік бұрын коммуналдық қалдықтарды жинау мен шығаруды жүзеге асыратын ұйым барлық контейнерлерді толық тазартуы тиіс.

20. Өлшеу бойынша бастапқы материалдарды өндеу олар жүргізілгеннен кейін келесі жұмыс күннен кешіктірілмей жүргізіледі.

3. Коммуналдық қалдықтардың түзілу және жинақталу нормаларын есептеу

21. Коммуналдық қалдықтардың түзілу және жинақталу нормаларын есептеу берлайша жүргізіледі:

1) бір тәулікте объектіде коммуналдық қалдықтарды жинақтауға арналған бір контейнерде түзілген және жинақталған қалдықтардың көлемін анықтау ($V_{конт}$, м³):

$$V_{конт} = h^*S$$

мұндағы h - контейнердің түбінен бастап жинақталған коммуналдық қалдықтардың жоғарғы нүктесіне дейінгі биіктік, м;

$$S - \text{контейнер түбінің алаңы, м}^2;$$

2) контейнерлік аланда коммуналдық қалдықтардың түзілуі мен жинақталуының жалпы көлемін анықтау ($V_{тәу}$, м³), егер контейнерлік аланда коммуналдық қалдықтарды жинақтауға арналған контейнерлердің саны бірден артық болса:

$$V_{тәу} = V_{конт1} + V_{конт2} + V_{конт3} \dots$$

мұндағы $V_{конт1}$, $V_{конт2}$, $V_{конт3}$ – контейнерлік аланда орналасқан әрбір контейнер бойынша коммуналдық қалдықтардың түзілуі мен жинақталуының тәуліктік көлемі. Есептеу контейнерлік аланда орналасқан контейнердің санына байланысты жүргізіледі;

3) коммуналдық қалдықтарды жинақтауға арналған контейнерде жинақталған коммуналдық қалдықтардың тәуліктік массасын анықтау (тконт, кг) мынадай формула бойынша жүргізіледі:

$$тконт = m_3 - m_p$$

мұндағы m_3 – қалдықтар тиелген контейнердің массасы, кг;

m_p – қалдықтардан бос контейнердің массасы, кг;

4) объектіде түзілген коммуналдық қалдықтардың тәуліктік массасын анықтау ($m_{тәу}$, кг) мынадай формула бойынша жүргізіледі:

$$m_{тәу} = тконт1 + тконт2 + тконт3 \dots$$

мұндағы тконт1, тконт2, тконт3 – контейнерлік аланда орналасқан әрбір контейнер бойынша коммуналдық қалдықтардың тәуліктік массасы. Есептеу контейнерлік аланда орналасқан контейнерлердің санына байланысты жүргізіледі;

5) өлшеулер контейнерлік алаңнан қалдықтарды шығарғанға дейін тәуліктің бір уақытында жүргізіледі. Өлшеулерді жүргізу кезеңі: жеті күн (үзіліссіз).

Өлшеулерді жүргізу мерзімдері: қыс-желтоқсан, қантар, ақпан; көктем-наурыз, сәуір, мамыр; жаз-маусым, шілде, тамыз; күз-қыркүйек, қазан, қараша.

Маусымдық кезең ішінде объектіде түзілген коммуналдық қалдықтардың көлемін анықтау ($V_{маус}$, м³) мынадай формула бойынша жүргізіледі:

$$V_{маус} = V_{тәу1} + V_{тәу2} + \dots + V_{тәу7}$$

мұндағы $V_{тәу1}$, $V_{тәу2}$ – белгілі бір маусымда әр тәулік ішінде объектіде пайда болған коммуналдық қалдықтардың көлемі;

6) маусымдық кезең ішінде объектіде пайда болған коммуналдық қалдықтардың көлемін анықтау (тмаус, кг) мынадай формула бойынша жүргізіледі:

$$\text{тмаус} = \text{ттәу1} + \text{ттәу2} + \dots + \text{ттәу7}$$

мұндағы ттәу1 ттәу2 – белгілі бір маусымда тәулік ішінде объектідегі коммуналдық қалдықтардың массасы;

7) объектіде коммуналдық қалдықтардың түзілу көздерінің санынан коммуналдық қалдықтардың орташа маусымдық нормасын анықтау мынадай формула бойынша жүргізіледі:

Көлемі бойынша (V_{tm} , м³)

$$V_{tm} = V_{maus}/(nxa)$$

Массасы бойынша (ттм, кг):

$$\text{ттм} = \text{тмаус} / (nxa)$$

мұндағы n – маусымдық кезең ішінде бақылау тәулігінің саны;

a – есептік бірліктің саны.

8) объектіде есептік бірлікке коммуналдық қалдықтардың тәуліктік орташа жылдық нормасы нанықтау мынадай формула бойынша жүргізіледі:

Көлем ібояйнша (V_{tom} , м³):

$$V_{tom} = (V_{ktm} + V_{kktm} + V_{jktm} + V_{kjutm})/n$$

Массасы бойынша (ттом, кг):

$$\text{ттом} = (\text{т ктм} + \text{ткктм} + \text{тжктм} + \text{ткжтм})/n$$

мұндағы жоғарғы индекстер "к", "к", "ж", "кү" – қыста – "к", көктемде – "к", жазда – "ж", күзде "кү" – есептік бірлікті тиесінше қалдықтар пайда болуының тәуліктік орташа маусымдық нормативтерін білдіреді;

n – қалдықтар пайда болған маусымның саны (n=4).

9) Объектіде есептік бірлікте коммуналдық қалдықтардың пайда болуымен жинақталуының жылдық нормасын анықтау мынадай формула бойынша жүргізіледі:

Көлемі бойынша ($V_{ж}$, м³):

$$V_{ж} = V_{тож} \times n_{ж}$$

Массасы бойынша (тж, кг):

$$\text{тж} = \text{ттож} \times n_{ж}$$

мұндағы n_ж – жылдағы күннің саны.

22. Коммуналдық қалдықтардың орташа тығыздығын анықтау, коммуналдық қалдықтардың түзілуі мен жинақталуының маусымдық және тәуліктік бір текті емес коэффициентін анықтауға қосымша мынадай есеп жүргізіледі:

1) коммуналдық қалдықтардың орташа тығыздығын анықтау (g_{ор}, кг/ м³) мынадай формула бойынша жүргізіледі:

$$g_{ор} = m/V,$$

мұндағы тәжірибелік бірліктегі тиесінше массасы мен көлемі бойынша коммуналдық қалдықтардың түзілуі мен жинақталуының жылдық немесе орташа маусымдық нормативтері;

2) коммуналдық қалдықтардың түзілуі мен жинақталуының маусымдық бір текті емес коэффициентін (кбे) анықтау мынадай формула бойынша жүргізіледі:

Көлемі бойынша:

$$k_{be} = V_{om} / V_{zh}$$

Массасы бойынша:

$$k_{be} = m_{om} / m_{zh}$$

3) коммуналдық қалдықтардың түзілуі мен жинақталуының тәуліктік маусымдық бір текті емес коэффициентін анықтау мынадай формула бойынша жүргізіледі:

Көлемі бойынша:

$$K_{mbe} = V_{max.tay} / V_{om}$$

Мұндағы $V_{max.tay}$ – маусымда объектідегі коммуналдық қалдықтардың түзілуі мен жинақталуының еңжоғарғы тәуліктік көлемі, м³

Массасы бойынша:

$$K_{chn} = m_{max.tay} / m_{om}$$

Мұндағы $m_{max.tay}$ – маусымда объектідегі коммуналдық қалдықтардың түзілуі мен жинақталуының еңжоғарғы тәуліктік массасы, кг.

23. Накты және есептік жылдық көлемді салыстыру үшін коммуналдық қалдықтардың пайда болуы мен жинақталуының есептік бірліктегі белгіленген жылдық нормативтері есептік бірліктің санына көбейтіледі. Алынған коммуналдық қалдықтардың түзілуінің есептік жылдық көлемінің айырмасы олардың дәл сол объектіде бір жыл ішінде накты жинақталуының бес пайызынан аспауға тиіс. Есепті және накты деректерде бес пайыздан артық айырма болған жағдайда коммуналдық қалдықтардың түзілуінің сараланған нормативтері олар түзілетін негізгі объектілер бойынша талап етілген қателіктермен нәтижеге шыққанға дейін түзетіледі.

Темір ауданында коммуналдық
қалдықтардың түзілу және жинақталу
нормаларын есептеудің қагидаларына 1
-косымша

Тұрғын үй қоры мен тұрғын емес үй-жайлар объектілерінің тұрлери

№	Коммуналдық қалдықтар жинақталатын объектілер	Есептік бірлік
1	Жайлы және жайлы емес үйлер	1 тұрғын
2	Жатақханалар, интернattар, балалар үйлері, қарттар үйлері және сол сияқтылар	1 орын
3	Қонақ үйлер, санаторийлер, демалыс үйлері	1 орын

4	Балабақшалар, бөбеккайлар	1 орын
5	Мекемелер, ұйымдар, оғистер, кенселер, жинақ банктері, байланыс бөлімшелері	1 қызметкер
6	Емханалар	1 келіп кету
7	Аурұханалар, өзге де емдеу-сауықтыру мекемелері	1 төсек -орын
8	Мектептер және өзге де оку орындары	1 оқушы
9	Мейрамханалар, дәмханалар, қоғамдық тамақтану мекемелері	1 отыратын орын
10	Театрлар, кинотеатрлар, концерт залдары, тұнгі клубтар, ойынханалар, ойын автоматтарының залы, мұражай	1 отыратын орын
11	Стадиондар, спорт алаңдары	жоба бойынша 1 орын
12	Спорттық, би және ойын залдары	жалпы алаңы 1м ²
13	Азық-түлік, өнеркәсіптік тауар дүкендері, супермаркеттер	сауда алаңы 1м ²
14	Базарлар, сауда павильондары, дүңгіршектер, сөрелер	сауда алаңы 1м ²
15	Дәріханалар	сауда алаңы 1м ²
16	Автотұрақтар, автомобильді жуу орындары, АЖС, гараждар	1 машина-орын
17	Автомобиль шеберханалары	1 жұмысшы
18	Шаштараздар, косметикалық салондар	1 жұмыс орны
19	Kip жуатын орындар, химиялық тазалау орындары, тұрмыстық техниканы жөндеу орындары, тігін ательесі	жалпы алаңы 1м ²
20	Зергерлік, аяқ киімді, сағаттарды жөндеу шеберханалары	жалпы алаңы 1м ²
21	Моншалар, сауналар	жалпы алаңы 1м ²

Темір ауданында коммуналдық
қалдықтардың түзілу және жинақталу
нормаларын есептеудің қағидаларына 2
-қосымша

Нысан

Тұрғын үй қоры обьектісінің коммуналдық паспорты

Елдімекен, аудан, облыс _____

1. Мекенжайы _____

2. Қабаттылығы _____

3. Үйдің нөмірі _____

4. Тұрып жатқан адамдардың саны, адам _____

5. Жайлыштың деңгейі: _____

- а) су құбырының, газдың, кәріздің болуы _____
б) жылу беру түрі (орталықтан, пешпен, жергілікті) _____
в) отынның түрі - көмір (тас көмір, қоңыр темір), ағаш отын, газ _____
г) қоқыс құбырының болуы _____
д) аула аумағының алаңы, м² _____
жасыл екпелер бар _____
жабыны қатты _____
оның ішінде жаяусоқпақтар _____
6. Контейнерлердің түрі, олардың саны және сыйымдылығы _____
7. Қалдықтарды шығару кезеңділігі _____
8. Тамақ қалдықтары мен қайталама шикізатты бөлек жинау жүргізіле ме (қандай және қанша)

9. Қайталама шикізатты шығару кезеңділігі _____

10. Тамақ қалдықтарын шығару кезеңділігі _____

11. Қауіпті қалдықтарды бөлек жинау жүргізілеме (қандай және қанша фракция)

Қолдары:

Т.А.Ә. (болған жағдайда), лауазымы

Нысан

Тұрғын емес үй-жайлар объектілерінің коммуналдық паспорты

Елдімекен, аудан, облыс _____

1. Объектінің атауы _____

2. Мекенжайы _____

3. Жапсарлас салынған немесе жеке тұрған (соңғысының қабатын көрсету қажет)

4. Есеп айырысу бірліктерінің саны (қызметкерлер және т. б.) _____

5. Тәулігіне өткізу қабілеті: _____

ойын-сауық кәсіпорындары үшін (орын саны) _____

қоғамдық тамақтану кәсіпорындары үшін (тағам түрі) _____

6. Қызмет көрсететін персоналдың саны, адам _____

7. Үй-жайдың жалпы алаңы, м² _____

саудаалаңы _____

қоймалық және қосалқы алаң _____

8. Аула аумағының алаңы, м² _____

Жасыл екпелер бар _____

Жабын қатты _____

9. Контейнерлердің типі, олардың саны және сыйымдылығы _____
10. Қалдықтарды шығару кезеңділігі _____
11. Тамақ қалдықтарымен қайталама шикізатты бөлек жинау жүргізіле ме (қандай және қанша)

12. Қайталама шикізатты шығару кезеңділігі

13. Тамақ қалдықтарын шығару кезеңділігі _____

14. Қауіпті қалдықтарды бөлек жинау жүргізіле ме (қандай және қанша фракция)

Қолдары:

Т.А.Ә. (болған жағдайда), лауазымы

Темір ауданында коммуналдық
қалдықтардың түзілу және жинақталу
нормаларын есептеудің қагидаларына 3
-қосымша

Формасы

Бастапқы жазба бланкісі

(күні)

объектісі бойынша

(атауы, мекенжайы)

Контейнердің p/c №	Жиналған қалдықтар қабатының бийктігі, h, м	Контейнер негізінің алаңы, S, м ²	Контейнердег і қалдықтарды ң көлемі, V, h *S, м ³	Калдықтар тиелген контейнердің массасы (қоқыс тасығыш), m ³ , кг	Б о с контейнердің массасы (қоқыс тасығыш), m ³ , кг	Контейнердег і қалдықтарды ң массасы, тконт, m ³ - m П
1						
2						
...						
Тәулік ішіндегі жиныны			V тәу			M тәу

Темір ауданында коммуналдық
қалдықтардың түзілу және жинақталу
нормаларын есептеудің қагидаларына 4
-қосымша

Нысан

Объектілердің топтары бойынша коммуналдық қалдықтардың түзілу мен жиналудының жиынтық айлық (маусымдық) ведомосі

20 жылғы _____ бастап _____ дейін

Жайлыштық типі _____

Аптаңы н кундері	Объекті нің атауы	Объекті нің қызмет түрі	Есептік бірлікті н саны	Жинақталған коммуналдық қалдықтардың көлемі/массасы		Орташа тығызды ғы, кг/ м3	Барлығы қайталама шикізат ірікте алынды (бөлек жинаған кезде)	
				жалпы	1 есептік бірлікке		кг	м3
Дүйсенбі								
Сейсенбі								
Сәрсенбі								
Бейсенбі								
Жұма								
Сенбі								
Жексенбі								
Тәулігін е орташа								

Қолдары

Т.А.Ә. (болған жағдайда), лауазымы

Темір ауданында коммуналдық
қалдықтардың түзілу және жинақталу
нормаларын есептеудің қагидаларына 5
-косымша

Нысан

Коммуналдық қалдықтардың түзілуі мен жинақталудының жиынтық жылдық
ведомосі

Жайлыштық типі _____

Объект	Ай	Өлшен етін бірлікті н саны	Қалдықтардың жиналуды				Біртекті емес коэффициент	Бөлек жинау, кг				
			жалпы		өлшенетін 1 бірлікке			жалпы		1 өлшенетін бірлікке		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13

Барлығы _____

Тәулігіне орташа _____

Қолдары _____

Т.А.Ә. (болған жағдайда), лауазымы _____

© 2012. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің «Қазақстан Республикасының Заңнама және
құқықтық ақпарат институты» ШЖҚ РМК